8e JAARGe. № 226.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaya ꝑ jaar ƒ 24.– ꝑ halfjr. ƒ 12.– ꝑ maand ƒ 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenbezn. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa „ do. „ 50.–

De *OOSTPOST* verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

DONDERDAG 20 SEPTEMBER 1860.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIËN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.

Advertentiën met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

ADVERTENTIEN.

BEKENDMAKING.

De Resident van Soerabaya maakt bekend dat *op Zaturdag den 29sten September e. k.* bij 's lands pakhuizen te Soerabaya in het openbaar zullen worden verkocht: 400,000 Amsterdamsche ponden doorgekapt kopergeld; waarvan een monster bij de vermelde pakhuizen ter bezigtiging ligt.

De verkoop zal geschieden op de voorwaarden bedoeld in de *Javasche Courant* van den 25sten Augustus 1860 No. 68.

Soerabaya, *De Resident,*
den 31 *Augustus* 1860. (1358) O. VAN REES.

UITBESTEDING.

Op Maandag den 1sten October a. s.

des morgens ten 9 ure,

zal door den Hospitaalmeester bij het convalescenten gesticht te *Malang,* openbare uitbesteding worden gehouden, voor het reinigen van hospitaalkleeding en fournituren en het vullen der laatsten ten behoeve van genoemd gesticht voor het jaar 1861.

De voorwaarden liggen dagelijks, met uitzondering van *zon-* en *feestdagen,* van des morgens 7 tot 2 ure ter lezing bij hem hospitaalmeester, en te *Soerabaya* op het bureau van den ondergeteekende, alwaar mede nadere inlichtingen te bekomen zijn.

(1326) *De Onder Intendant der 1e. klasse*
Soerabaya, *in de 3e. Militaire Afdeeling op Java,*
den 30 *Augustus* 1860. **Hk. VEMER.**

UITBESTEDING.

Op Maandag den 1sten October a. s.

des morgens te 9 ure:

zal op het bureau van den ondergeteekende openbare uitbesteding worden gehouden, voor de levering in 1861,

van 1e. MUILEN en SCHOENEN.
2e. EMBALLAGE-EFFECTEN.
3e. HOUTWERKEN.
4e. DOODKISTEN.
5e. LEGMATJES.
6e. BLIK, GLAS, IJZER en KOPERWERK &
7e. het reinigen van HOSPITAALKLEEDING en FOURNITUREN en het vullen der laatsten.

De voorwaarden liggen dagelijks, met uitzondering van *zon-* en *feestdagen,* van des morgens 7 tot 2 ure ter lezing op genoemd bureau, alwaar mede nadere inlichtingen te bekomen zijn.

(1325) *De Onder Intendant der 1e. klasse*
Soerabaya, *in de 3e. Militaire Afdeeling op Java,*
den 30 *Augustus* 1860. **Hk. VEMER.**

De Resident van *Soerabaija* maakt bij deze bekend dat *op Dingsdag den 2den October a. s.,* des voormiddags te 10 ure, ten zijnen bureele

EENE UITBESTEDING

zal worden gehouden voor den afvoer van koffij uit de binnenlandsche pakhuizen in de Residentie *Soerabaija,* naar de pakhuizen ter hoofdplaats *Soerabaija* gedurende 1861, tot en met 1865.

De voorwaarden liggen op het residentiekantoor ter inzage voor belanghebbenden.

Gegadigden worden verzocht vóór, of uiterlijk op, den dag der uitbesteding hunne inschrijvingsbilletten intedienen, en om voorts in persoon bij de te houden uitbesteding tegenwoordig te zijn, dan wel gemagtigden te zenden.

Soerabaya, *De Resident,*
15 *September* 1860. Namens denzelven
De Secretaris.
(1453) **Ch. TROMP.**

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 21sten September 1860.

Op de Stapelplaats van *B. J. van Eck & Co* aan de Kaliemaas, van cc. 1000 stuks balken. (1429)

en daarna

Bij den chinees *Go Kongsoen* te Pabéan, van diverse goederen.

Op Maandag den 24sten September 1860.

Te Simpang op het erf van de wed. *Mulder,* van eene partij houtwerken, en

Bij *A. H. Deeleman,* in de stad van goederen van den docter Bettink.

Op Dingsdag den 25sten September 1860.

Bij *D. D. van Boeckholtz,* in de Chins. kamp van diverse goederen van de firma *Adam & Co.*

Op Woensdag den 26sten September 1860.

Bij *D. M. Martens,* in de stad, van diverse goederen.

Op Donderdag den 27sten September 1860.

Bij *J. A. Nicolaï,* aan de Kalimaas van scheepsbehoeften.

Op Vrijdag den 28sten September 1860.

Bij *F. Heijman,* in de Chins. kamp van diverse goederen.

Op Zaturdag den 29sten September 1860.

Bij 'S Lands Algemeene Pakhuizen van 400,000 amsterdamsche ponden doorgekapt kopergeld. (1464)

GEBOORTEN.

Bevallen van *TWEE ZONEN,* J. A. Bangert, *Mekern.*

Soerabaya, 17 *September* 1860. (1461)

STERFGEVALLEN.

Op den 8sten Augustus jl. overleed te Amboina na een langdurig en smartelijk lijden mijn veelgeliefde echtgenoot de heer A. K. Mossembekker in den ouderdom van 43 jaren, mij nalatende twee kinderen, die te jong zijn om dit verlies te beseffen.

wed. MOSSEMBEKKER.
(1462) *geb. van Nuys.*

HOUT VENDUTIE

Op Vrijdag den 21 September a. s. zullen door ondergeteekende op hunne stapelplaats bij de *Kampong Bandaran* in publieke VENDUTIE worden verkocht.

1200 STUKS BALKEN

geschikt voor huis en scheepsbouw.

(1430) **B. J. VAN ECK & CO.**

VENDUTIE

op Maandag den 24sten September a. s.

TE SIMPANG

in het onvoltooide Huis van Mevrouw de Weduwe Mulder

van:

Eene partij breede en dikke ZWALPEN, groote DOLKEN, SCHAALPLANKEN IJZERWERKEN, enz.

(1473) **D. D. VAN BOECKHOLTZ.**

EEN WIJSGEER ONDER DE HANEBALKEN

NIEUW-JAAR OP EEN ZOLDERKAMERTJE.

(*Vervolg.*)

't Zijn een paar arme meisjes, die op hun vijftiende jaar als weezen achterbleven, en sedert dien tijd van haar werk en spaarzaamheid geleefd hebben. Reeds vijf en twintig of dertig jaar vervaardigen zij haakwerk, altijd voor hetzelfde huis, waarin zij reeds menigen eigenaar hielpen rijk maken, zonder dat haar tot iets veranderd is. In een nauw straatje wonende, werken zij van den vroegen morgen tot den laten avond, en hebben geene afwisseling in haar lot, dan eene zondagswandeling of eene ziekte.

De jongste dezer meisjes is veertig jaar en gehoorzaamt hare oudere zuster even nog als toen zij klein was. De oudste schijnt nog op haar te passen en haar van tijd tot tijd eene moederlijken raad te geven; en inderdaad heeft het gezigt van dat zusterpaar, bij eenig nadenken, iets aandoenlijks. Daar zij natuurlijk haast niets gezien hebben, verwonderen zij zich over alles. Nauwelijks zijn wij te Clamart gekomen, of zij zouden bijna, als de koning in het kindersprookje, uitgeroepen hebben, dat zij niet wisten dat de wereld zoo groot was.

Voor de eerste maal wagen zij zich op een spoorweg; maar gij hadt hare schrik en ontsteltenis of ook wel haren vernieuwden moed moeten zien. Alles brengt haar in verrukking. — Zij hebben op haren leeftijd nog iets jeugdigs overgehouden, dat haar nog gevoelig maakt voor alles, wat ons in onze kindsche jaren treft. Al hebben zij 't bevallige der jeugd verloren, sommige harer aandoeningen hebben zij toch nog mogen behouden. — Er ligt iets heiligs in dien eenvoud, welke zij zeker aan hare ordelijke leefwijze te danken hebben, en diep veracht ik hem, die met den toestand van zulke meisjes spot.

De eene heette FRANCISCA, de andere LEENTJE; haar uitstapje van heden is eene gebeurtenis in haar leven. Ook zij zijn door de reiskoorts aangetast. Gisteren had LEENTJE dat plannetje zoo plotseling in haar hoofd gekregen, en FRANCISCA had 't gretig aangenomen.

Men moet maar pret maken; zeide de eene, men leeft maar eens.

En de oudste lacht op dien epicuristischen stelregel. 't Is duidelijk, beide meisjes zijn op eenen gevaarlijken weg.

't Zou ook jammer zijn dat zij eenigen spijt hadden, zoo vermaken zij zich. — De boomen. die aan beide kanten van den weg staan, en maar immer schijnen voort te hollen brengen haar in gestadige bewondering. — Een voorbijgaande trein doet haar de oogen toeknijpen en een gil geven; maar die schrik is gauw weêr over; LEENTJE verklaart dat zulk een gezigt alleen de reiskosten waard is.

Spoedig komen wij aan de brug *du Val,* die, zoo als men weet, in een bekoorlijk landschap ligt. Regts af ziet men Parijs, met al zijne torens en monumenten; die, of prachtig door de zon verlicht, of schilderachtig in de schaduw liggen; links Meudon, met zijne villa's, zijne bosschen, zijne wijnbergen en koninklijk slot. — Nu loopen de beide reizigsters van het eene naar het andere raampje. — Zij kunnen hare bewondering niet genoeg lucht geven. Er zijn wel passagiers in den wagen, die om deze „kinderachtigheid" zoo als zij het noemen, moeten lagchen, maar mij treft het, als een bewijs, welk een uitwerksel een paar uurtjes van frische lucht en vrijheid, op deze vrijwillige en arbeidzame gevangenen maakt.

Eindelijk hebben wij de plaats onzer bestemming bereikt. Wij stappen den wagen uit; ik wijs de beide zusters den weg naar Sèvres; zij gaan vast vooruit terwijl ik informeer hoe laat de laatste trein teruggaat.

Ik vind ze weldra aan het volgende station, waar zij het tuintje van den wachter bekijken, en met den goeden man reeds druk in gesprek zijn, terwijl deze bezig is zijne bedden aan te leggen en banden te trekken. — Hij vertelt haar dat het nu de juiste tijd is om 't onkruid te wieden, te pooten en stekken te nemen; ook moet men de voorjaarsplanten zaaijen en vooral op de luis in de rozenboomen passen. — LEENTJE heeft in haar venster een paar potten staan, waar zij tot dusverre niet anders dan kers heeft kunnen houden, maar nu hoopt zij genoeg op den weg te zijn om tot iets anders te kunnen overgaan. — En toen zij eindelijk ook wat resida-zaad van den keuvelenden tuinman kregen, maakten zij ook groote plannen voor de toekomst. — Zij deden mij aan PERRETTE in fabel denken.

Toen ik op de eigenlijke plaats kwam waar de kermis gehouden werd, eene uitgestrekte vlakte met boo-

VENDUTIE WEGENS VERTREK

op aanstaande Maandag 24 September;.

na afloop der vendutie van de wed^e. MULDER

van den inboedel van **DR. BETTINK**

BIJ

A. H. DEELEMAN.

(1471)

VENDUTIE

tegen 4% vendusalaris.

OP Dingsdag den 25sten September a. s.

voor rekening

VAN

ADAM & CO.

DOOR EN IN HET LOCAAL VAN

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

VAN

EEN ENGELSCH FACTUUR

bestaande uit:

Karpetten en **Alcatieven** van geheel nieuwe dessins.
Toilet spiegels met en zonder marmeren Bladen.
Parfumerien.
Bruine windsorzeep.
Violet poeder. (*Bedak.*)
Zadels met hoofdstellen compleet.
Wagentuigen met pleet gemonteerd voor **2** en **4** paarden.
Imitatie leder.
Kapleder.
IJzeren ledikanten voor *één* en **2** personen.
Gedrukte **Jaconets.**
Fijn gewerkte **dames zakdoeken** en **kragen.**
IJzeren veldbedden.
IJzeren geldkisten.
200 kistjes **zeep,** geschikt voor huisselijk gebruik.
Merinossche **Heeren** en **Dames borstrokken.**
do. **onderbroeken.**
Witte en gestreepte **katoenen borstrokken.**
Voet- bankjes.
Gordijngoed.
Glimmend katoen.
Dubbelloop **Jagtgeweren** in mahonijhouten kistjes, **compleet.**
Engelsche **kaas** en **wortelen** in blik.
do. **mosterd.**
25 kistjes **gemberwijn.**
Franjes.
Onderrokken.
Japonnen.
Spelden.
Batist.
Passerdoozen.

VERDERS:

25 kisten **champagne.**
Spiegels van verschillende grootte met vergulde en verzilverde lijsten.
Fransche **modewaren.**
Bloemen en **coiffures.**

GOUDWERKEN,
bestaande uit:

Braceletten, broches, oorbellen, hemdsknoopen, medaillons, enz.
Amerikaansche **mécanique klokken.**
Rhénoscéros hoorns.
Engelsche **medicijnen** in mahonijhouten kistjes, met **boekjes** tot aanwijzing van het gebruik.

EN

Een pas aangebragte **planino,** van *P. de Ruijter et fils,* à Breda.

Alles daags te voren te bezigtigen.

Bijgebragte goederen worden niet aangenomen. (1342)

HOUTVEILING TE KEDIRIE

op Woensdag den 26sten September aanstaande,

des morgens te 10 ure,

door tusschenkomst van het vendu-kantoor

van

HONDERD STUKS MEESTAL GAVE

DJATIE BALKEN

van verschillende dimensien.

De verkoop geschiedt op het gewoon crediet van drie maanden.

(1411) **SIE BANSOEIJ.**

VENDUTIE

Op Donderdag den 27sten dezer

BIJ

J. A. A. NICOLAI,

voor de waterfabriek

aan de Kaliemaas.

Van **tuig** en **inventaris** van het Brikschip *Gruda,* als; **masten, stengen, ra's, zeilen, staand- en loopend tuig, ankers, kettingen, waterleggers, pompspillen.**

VERDERS:

Rood en **geel bladkoper, bouten** en **spijkers,** diverse **ijzerwerken-** en, **kombuis, lood, instrumenten-** en **houtwerken,** zoo mede **ijzeren-** en **houten- scheepspompen** met toebehooren. (1469)

LELANG

Pada hari Kemis tangal 27 ini boelan

SAMA TOEWAN

J. A. A. NICOLAI,

di moeka Fabriek aer di Kaliemaas.

Dari barang barangnja kapal *Gruda,* njang terseboot di bawa ini:

TIANG TIANG, DUL-DUL, PROEWAN, LAIJAR LAIJAR, LABRANG LABRANG dengen TALI TALI, DJANGKAR, RANTEE RANTEE, TONG AER, barang barang dari POMPA;

DAN LAGIE:

TEMBAGA LAPIS MÉRA dan KOENING, BAUT BAUT dan PAKOE, BESIE BESIE dan ada DAPOOR, TIMA, barang barang dari KAIJOE, ada djoega BESIE dan KAIJOE POMPA KAPAL, sama bekakas bekakas samoea. (1470)

HOUT VENDUTIE

te Poeloe (Grissee.)

Op Donderdag den 27sten September 1860.

VAN

1720 STUKS BALKEN,

waaronder van zware dimensien.

(1458) **P. C. VAN ROIJEN.**

LELANG

KAIJOE DJATIE,

DI

POELOE (GRISSEE).

Pada harie Kommies tangal 27 September 1860,

ada 1720 BALLOK,

ada njang besaar dan pandjang.

(1459) **P. C. VAN ROIJEN.**

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

STOOMBOOT OENARANG

KAPITEIN S. VAN HULSTIJN.

Vertrekdagen gedurende de maand September.
den 7 *September* naar **Batavia** via **Samarang.**
den 23 " " " " "

Nadere informatien te bekomen bij

de agenten

(1344) **ADAM & CO.**

MUZIJK-GENOOTSCHAP St. CECILIA.

Het vroeger op *Maandag* 24 *dezer* geannonceerde

zal alsnu plaats hebben op

Dingsdag 25 *September,*

in het locaal der Societeit Concordia, en voor de leden en geintroduceerden met hunne Dames, van beide vereenigingen, toegankelijk zijn.

Aanvang des avonds te 8 ure.

Namens de Directie van bovengenoemd genootschap,

De Secretaris,

(1463) **VERKOUTEREN.**

De officier van gezondheid **KERVEL,** is verhuisd naar het hospitaal. (1472)

De ondergeteekende heeft hier van af heden een handelshuis onder de firma van JOAKIM & Co opgerigt.

SOERABAYA, **S. C. JOAKIM.**

22 *September* 1860. (1476)

SAMARANGSCHE-SCHOUWBURG LOTERIJ.

Heele- Halve en Kwart Loten

te bekomen ten kantore van den Heer VAN NOORD BORSKI. (1360)

PHOTOGRAFISCH

PORTRETTEN ATELIER

VAN

C. C. F. PERRET.

Portretten op papier en glas, in diverse soorten van lijsten en étuis. (1082)

Bij de Agenten te Soerabaija

VAN DE

OOST-INDISCHE ZEE EN BRAND-ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ.

gevestigd te Batavia.

is thans gelegenheid tot het onmiddelijk verzekeren tegen gevaar voor Zee en Brand.

SCHIMMELPENNINCK & CO.

(1214) *Agenten.*

---

men, verloor ik de zusters geheel uit het oog. — Ik liep alleen langs al die kermisvermakelijkheden, die vooral op de dorpen mij genoegen doen. — De open lucht zet aan alles eene natuurlijken luister bij. In de steden, zelfs in de prachtigste zalen is men koud, te ernstig en huivert men dikwijls van verveling. Uit gewoonte of welstaanshalve komt men er; op eene boerenkermis komt men enkel om de pret. — 't Is waar, de genietingen zijn niet allen fijn, somtijds kan het er grof genoeg toegaan, maar er is toch altijd meer natuur in hun vermaak.

Eindelijk worden de deuren van de porceleinfabriek geopend. — 'k Vind FRANCISCA en LEENTJE in de eerste zaal. — Te midden van zoo'n koninklijke pracht, durven zij bijna niet te gaan. — Zij spreken zachtjes als of zij in de kerk waren.

Wij zijn bij den koning! riep de oudste, welke vergat dat Frankrijk er geen meer heeft.

Ik spoor ze aan om voort te gaan; ik ga zelf vooruit en zij volgen.

Iedereen kent de wonderen die daar worden ten toon gespreid; de klei neemt er allerlei vormen en kleuren aan, en verbindt zich met allerhande vreemde bestanddeelen.

Hout en aarde werden het eerst door den mensch bewerkt; zij schijnen het meest tot zijn gebruik bestemd. Even als de huisdieren behooren zij regtstreeks tot zijn leven; ook bestaat er tusschen hen en ons een zeker intiem verband. Steen en metaal moeten lang bewerkt worden, eer zij tot ons gebruik geschikt zijn, en schijnen daardoor meer voor de maatschappij in 't algemeen dan voor den mensch in 't bijzonder bestemd; hout en steen daarentegen zijn de eerste gereedschappen van den afgezonderden mensch die zich voeden moet en eene schuilplaats hebben wil.

Misschien vind ik daarom wel zooveel behagen in die collectie. — De koppen, zoo ruw door den wilde bewerkt, geven mij eenig denkbeeld van zijne gewoonten; de vazen, wier sierlijkheid mogelijk aan eenigen twijfel onderhevig is, verraden mij de hand van den Indiaan, en doen mij aan het wegstervend rood der ondergaande zon denken; die kruiken met arabesken overladen, bewijzen duidelijk den door de Spanjaarden bedorven smaak der Arabieren. — Men vindt er het onbetwistbaar kenmerk van ieder menschenras, van elk land en van alle eeuwen.

Mijne gezellinnen storen zich weinig aan deze historische overdenkingen; zij zien rond met al de ligtgeloovige bewondering die onderzoekt noch oordeelt. LEENTJE leest het opschrift dat onder ieder kunststuk te lezen staat en hare zuster antwoordt telkens met een bewonderend: ei! ei!

Wij kwamen, rondgaande, op eene open plaats, waar men de stukken van gebroken koppen had neêrgeworpen. — FRANCISCA bemerkt een bijna nog heel schoteltje met gekleurde ornamenten, waarvan zij zich meester maakt; 't zal voor haar eene herinnering aan haar bezoek te Sèvres zijn; ook in haar nederig huishouden zal die beroemde porceleinfabriek worden vertegenwoordigd, die slechts aan koningen en prinsen levert. — Ik wil haar niet uit den waan helpen, en haar zeggen, dat al wat in de fabriek vervaardigd wordt, voor iedereen te koop is; dat haar schoteltje, als 't niet gebroken was, precies gelijkt op een twaalfstuivers-schoteltje uit eenen gewonen aardewerks-winkel! Waarom toch zou ik de illusiën van deze eenvoudige meisjes wegnemen. Moet men dan op de haag, die wij voorbij gaan, al de bloemen afplukken, die toch nog geur op den weg verspreiden? — Meestentijds toch zijn de dingen, op haar zelve genomen, niets: 't denkbeeld dat wij er aan hechten geeft er waarde aan. Als wij al de onschuldige dwalingen ophelderen, om tot de werkelijkheid te komen, doen wij even als de geleerde die in een plant slechts de scheikundige elementen ziet, waaruit zij is zaâmgesteld.

Uit de fabriek komende, verzoeken mij de meisjes, die de koude keuken hadden medegenomen, 't geringe wat zij hadden, met haar te deelen; eerst weiger ik; maar zij houden zoo dringend en zoo goedhartig vol, dat ik bang ben haar voor 't hoofd te stooten; en niet zonder eenige verlegenheid neem ik haar aanbod aan.

't Kwam er maar op aan een geschikt plekje uit te kiezen. — Ik help haar om eene hoogte te beklimmen, en daar vinden wij, onder de schaduw van een paar notenboomen, eenen koningszetel.

(*Wordt vervolgd.*)

DE PROEVEN

TOT

OPLEIDING VAN JAVANEN.

(*Slot.*)

Wij eindigden gister met te vragen,... of nu ook de *les* zou *verloren* zijn die de ondervinding in dezen heeft gegeven?

Wanneer wij wel onderrigt zijn dan zullen wij dat in betrekkelijk korten tijd kunnen zien, want naar wij vernemen bestaat het plan om een vijftal inlanders te doen opleiden tot veeartsen. Ook *dit* zal geschieden bij wijze van proefneming, en wij wenschen dat de proef met meer oordeel moge worden geleid dan de bovenaangehaalde; zoo niet, dan vreezen wij dat men, na eene korte serie van diverse proefnemingen, tot het onjuiste resultaat zal komen dat de inlander ongeschikt is om iets te begrijpen, hooger dan de diepzinnige kennis die voor den *mantri tjatjar* of *tjongkit* wordt vereischt.

Wij wenschen het vooral van deze proef dat dezelve tot een goed resultaat moge worden geleid, omdat de waarde van den veestapel een punt is dat *aller belang toucheert,* zoowel dat van den dessabewoner als dat van den europeaan, en wij dus daarin een bijzonder geschikt middel zien om de europesche wetenschap ook in de dessa eenigzins te doen appreciëren en daardoor eene *misschien eerste* schrede te winnen op den weg der ontwikkeling van den Javaan.

Is het nu de bedoeling van de regering om de opleiding dezer vijf inlanders te doen strekken tot *verbetering van den veestapel op Java,* of beöogt zij daarmede alleenlijk om, in cas van *epizoot'ien,* op vijf plaatsen in de binnenlanden dadelijk veeartsenijkundige hulp te hebben?

In het laatste geval is de zaak te onbeduidend, en ook minder geschikt, om er het onderwerp van eenige beschouwing van te maken,... doch in het eerste geval, hoezeer ook de vorming van slechts een vijftal deskundigen een zeer klein begin is, zal de bepaling de kans openen op zeer gunstige resultaten, mits dezelve worde in verband gebragt met daarmede overeenstemmende maatregelen.

De veestapel op Java verkeert in eenen toestand die het zeer noodig maakt dat de regering daarop ten ernstigsten hare aandacht vestige. Wel heeft men gezegd dat al wat den veestapel betreft aan der particulieren speculatie moet worden overgelaten, doch aan een los daarheen geworpen zeggen mag niet de waarde worden gehecht van een *axioma.*

Wij willen geenszins tegenspreken dat de teelt van klein vee, zoo als varkens en schapen, winstgevend kan zijn voor den speculant. De varkens echter zijn op Java, *eerstens* van een te beperkt nut om van eenig bijzonder gewigt te zijn bij beschouwingen omtrent den veestapel, terwijl *tweedens,* de heerschende godsdienst des lands voor den Javaan een hinderpaal is om zich te wijden aan de varkensteelt, die daardoor als van zelve in de handen valt van de chinesen, waar zij, om verschillende redenen, de meeste belangstelling behoort te vinden.

Maar met de schapen is het anders gelegen, en een blik op Australie, waar die tak van industrie in zoo hoogen bloei staat en voor zoo velen het middel was om zich een vermogen te verwerven, doet het ons regretteren dat die teelt hier zoo ten eenemale is verwaarloosd. Dat, vooral op lage gronden, het climaat hier voor de schapenteelt niet die geschiktheid aanbiedt die dezelve in Australie's luchtgesteldheid vindt, en dat zulks zelfs op de geaardheid der wol invloed heeft, is ons wel bekend; maar toch is die invloed niet van dien aard dat de wol daardoor ongeschikt wordt voor het weefgetouw, en zou eene geregelde schapenteelt den Javaan eene nieuwe grondstof kunnen verschaffen voor zijne huisselijke weverij, terwijl zij, onder de leiding van eenen Europeaan, de aanleiding zou kunnen worden tot eenen nieuwen tak van industrie.

Moge echter de teelt van klein vee, onder oordeelkundige leiding, voor den particulier eene mogelijke speculatie zijn, met groot vee wordt de zaak geheel anders.

De runderteelt die in Europa winstgevend kan zijn is het hier *niet,* omdat in Europa daaraan verbonden is de melkhandel, benevens de boter- en kaasfabricatie, die voor den niet landbouwenden boer het voornaamste deel van zijn bestaan uitmaken, terwijl *hier,* op Java, het eenigste uitzigt op winst zou bestaan in den verkoopprijs der kalveren die, onder welke omstandigheden ook, nooit hoog genoeg kan zijn om datgene terug te geven wat het dier van zijne geboorte af heeft gekost.

Wat nu aangaat de paardenteelt, die wordt in Europa alleenlijk, en op zeer kleine schaal, gedreven door landbouwende boeren die, wegens de *acce soires* die hunne boerderij *moet* hebben ook zonder dat er aan paardenteelt zou worden gedacht, kunnen rekenen dat de voeding *van,* en zorg *voor* het veulen hun niets kost. Als op zich zelf staande speculatie echter is, zelfs in Hongarye en in het noorden van Duitschland waar al het daartoe benoodigde zeer goedkoop is, de paardenteelt eene slechte zaak. Overal waar men de paarden niet,...zoo als op Celebes en Sandelwood geschie t,... kan laten in het wild loopen zonder er ooit naar om te zien, kost het veulen veel meer aan verzorging en voeding, dan het *kan* opbrengen wanneer het, na eenige jaren te hebben geleefd, eindelijk tot eene of andere dienst kan worden gebezigd.

De runder- en paardenteelt *qua speculatie,* is dus hier op Java eene directe *ruïne* voor hem die er zich aan zou wagen, en toch is dezelve in het belang der bevolking, zoowel de europesche als javaansche, niet gering te achten. Moge voor den arbeid te velde de karbouw voldoende zijn, voor het vervoer met karren in het gebergte, en als lastdier is alleen de sappie bruikbaar, terwijl daarenboven het groote verschil tusschen den prijs van het rundvleesch te Batavia en die te Soerabaya, genoeg is om zich een denkbeeld te maken van de moeite die men te Batavia heeft om runderen te krijgen.

En de teelt van paarden? — Dat het javaasch paardenras in veel lager achting staat dan de rassen der omliggende eilanden, is iets dat reeds lang de aandacht heeft getrokken; of echter voor die kleinachting zoo veel grond bestaat als men wel wil doen voorkomen, is een punt dat der overweging wel waard is. De paarden die bekend zijn onder den naam van *koeninganers,* zijn sterk, zelfs voor buitengewone diensten wanneer die gevorderd worden. De *kadoeërs,* van de dessa Margoeätie, door sommigen zoo zeer geapprecieërd, worden gezegd te zijn de overblijfselen van eene poging om het ras te *croiseren,* en zijn daaronder indedaad enkele goede paarden te vinden. Het beste bewijs echter voor de deugd van het javaasch paardenras, zijn de gouvernements posterijen, welke bijna uitsluitend met javasche paarden moeten werken omdat de overwalsche paarden de zware dienst niet lang kunnen volhouden, terwijl, om dezelfde reden, de wagenverhuurderijen tot het gebruik van javasche paarden zich moeten bepalen.

Wat ons zelf betreft, wij vinden de Sandelwooder een *delicieus* rijpaard, en in het gareel een schoon, vurig, en aangenaam dier, maar,.... de ondervinding heeft ook ons bewezen dat het javasche paard weinig zorg behoeft en veel dienst doet, meer zoo dan het overwalsche paard.

Het zou dus wel zeer wenschelijk zijn dat paard, dat zulk een goed *fond* heeft, *zonder croiseren* in ras te verbeteren.

Vroeger stelde het gouvernement op sommige poststations *gekeurde* paarden, om het ras te verbeteren, welke maatregel in zich zelf zeer goed was, maar hier weinig kon uitwerken zonder met eenige andere maatregel te zijn in verband gebragt. Even als het is gelegen met het school-onderrigt zoo was het ook hier,... *het was niet genoeg* dat voor den Javaan de gelegenheid werd *opengesteld,* er was bovendien nog iets noodig dat den Javaan zou aandrijven om van die gelegenheid *gebruik te maken.* De gewone Javaan die *toch* een paard heeft, wil wel een veulen hebben, maar om eene reis te doen naar eenig station dat niet in de onmiddelijke nabijheid van zijne woning ligt, alleen opdat het veulen van eene betere hoedanigheid zou zijn, daartoe is hij te onverschillig. Dat verschil kan in *zijn* oog zoo groot niet zijn, en... *hij krijgt immers toch een veulen*..... wat bekommert hij zich over een bagatellig verschil in de hoedanigheid van een dier, dat eerst over een jaar zigtbaar wordt, en niet dan na 4 of 5 jaren zal bruikbaar zijn.

Thans staat er op geen der poststations zulk een paard. Waarom? Nam het niet op;..... vond de maatregel geen ingang? *Ons* verwondert dit niet; ja, wij gelooven dat zulks was te voorzien. Maar had men, in verband met die poging, zich hier het voorbeeld willen benuttigen dat bijna alle Europesche landen in dezen hebben gegeven, en de bepaling daarbij willen voegen dat op den publieken weg slechts merries en ruinen mogen worden gebezigd, dan zou daardoor eenen tweeledigen, afdoenden maatregel zijn daargesteld om het javaasch paardenras in zich zelf te verbeteren, en dan zou thans reeds het goede effect, zoowel voor de javaansche als voor de europesche ingezetenen, zeer merkbaar zijn.

Dat men, door deze bepaling plotseling in te voeren, welligt de houder van paarden de risico zou doen loopen van zijn paard te verliezen, is waar;... doch door eene klei-

ne wijziging is dit te voorkomen, wanneer de bepaling zou worden van toepassing verklaard, voor

het 1e jaar voor paarden van 3 jaren oud en daar beneden,
" 2e " " " " 4 " " " " "
" 3e " " " " 5 " " " " "
" 4e " " " " 6 " " " " "
" 5e " " " " 7 " " " " "
" 6e " " " " 8 " " " " "
" 7e " " alle paarden van welken ouderdom ook,

zoodat eerst na verloop van zes jaren de bepaling in derzelver volle uitgestrekheid van toepassing zou zijn.

En nu? Voor weinige maanden geleden heeft de regering door eenige officieren paarden laten aankoopen te Sandelwood, die, alle kosten medegerekend, zóó duur kwamen te staan dat wij, met het oog daarop, gaarne aan de regering zelve de beantwoording overlaten van de vraag, of het niet met elk jaar meer noodig wordt om maatregelen te nemen als de bovenaangewezene.

Wij wenschen dus dat de proef, die aanvangt met de opleiding van een vijftal inlanders tot veeärtsen, ten doel moge hebben de *verbetering van den veestapel op Java*, en dat daarnevens *zulke* in verband staande maatregelen mogen worden genomen, dat de kans op eene goede *réussite* daardoor geheel worde opengesteld.

Het is aan geen twijfel onderhevig, en ook de regering zelve twijfelt er niet aan, dat men de Javaan tot een goed veeärts zou kunnen vormen, zoodat de *proef*neming zich bepaalt tot het proefondervindelijk onderzoek van *het nut dat hunne vorming en hunne verspreiding in de binnenlanden kan hebben*, en *dit* hangt geheel af van den werkkring die hun zal worden aangewezen.

Worden zij gesteld als ambtenaren, en belast met het toezigt op het getrouwelijk nakomen van de ten behoeve van den veestapel te maken bepalingen, dan zullen zij in hunne positie ook door den Javaan worden erkend als eene authoriteit, en wanneer men dan de bepaling weder in het leven roept waarbij op sommige poststations *keur*paarden werden gesteld, met de bijbepaling dat op den openbaren weg niet anders zullen mogen worden gebezigd dan merries en ruinen, waar het *javasche* paarden geldt, of koeijen en ossen, waar het runderen aangaat, dan zal door die bepaling den invoer van overwalsche paarden niets lijden, terwijl het resultaat zal zijn, met betrekking tot het eerste, dat over een tiental jaren het javaasch paardenras reeds merkbaar gaat verbeteren, en, met betrekking tot het tweede, dat de Javaan aanleiding zal vinden om langzamerhand zich ook toeteleggen op eenig stelsel van vetweiderij, hetgeen op de vleeschconsumptie eenen zeer heilzamen invloed zal oefenen.

BENOEMINGEN, BESLUITEN enz.

JAVASCHE COURANT

van den 15den September 1860, no. 74.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de gewezen opziener bij de specerij cultuur in de residentie Banda F. E. van der Aa.

BEVORDERD:

Tot hoofd-ingenieur bij de burgerlijke openbare werken, de ingenieur der eerste klasse P. J. G. Beijerinck, thans die betrekking waarnemende; zijnde hij tevens bevestigd in de betrekking van chef der vierde waterstaatsafdeeling, met aanwijzing van de hoofdplaats Soerabaya tot standplaats.

BENOEMD:

Tot gedelegeerd lid van de subcommissie van onderwijs te Samarang voor de schoolzaken te Ambarawa, C. J. H. Fransen, roomsch-catholiek geestelijk aldaar.

BIJ HET HOOGGEREGTSHOF VAN NEDERLANDSCH-INDIE.

Tot eersten deurwaarder, de tweede deurwaarder bij dat hof C. M. van Abkoude.

Tot tweeden deurwaarder, de ambtenaar op non-activiteit P. A. Mosselman, laatstelijk tweede deurwaarder bij dat hof.

BIJ DE SUBCOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE MAGELANG (RESIDENTIE KADOE.)

ONTSLAGEN:

Eervol, wegens vertrek, het lid jkh. C. L. de Lange, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.

BENOEMD:

Tot lid, jhr. mr. O. E. van Nispen.

OPGEDRAGEN:

De waarneming der betrekking van resident van Palembang, aan den luitenant-kolonel der infanterie W. E. Kroesen, laatst waarnemend resident der Wester-afdeeling van Borneo.

GOEDGEKEURD:

Dat door den consul van Saksen te Batavia,

IS BENOEMD:

Tot zijnen consulairen agent te Batavia, de heer A. Bauer.

Dat door den consul van Denemarken te Batavia,

IS BENOEMD:

Tot vice consul te Batavia, de heer A. Bauer.

Dat door den consul van Oldenburgh te Batavia,

IS BENOEMD:

Tot zijnen consulairen agent te Batavia, de heer A. Bauer.

Militair Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den majoor der infanterie J. J. G. H. Strengnaerts.

OVERGEPLAATST:

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE.

Bij het 16de bataillon, de majoor J. W. J. Piper, van het 7de bataillon.

Bij het 7de bataillon, de majoor A. de Veer de Rochemont, van het 17de bataillon.

NEDERLANDSCH INDIE.

SOERABAYA, den 20sten September 1860.

Aangekomen Passagiers.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Oenarang*, Mac Gillavrij, van Lawick, Hempel, Loust, Joakim, Smith, van Rijck, Sonderegger, van der Sluis en echtg., mevr. de wed. Bleckman en 4 kinderen, Middelton, twee dames Lefen.

NEDERLAND.

— IJZENDIJKE, 17 Julij. Gisteren avond omtreeks zes ure heeft een zwaar onweder, gepaard met overvloedigen regen, hevigen wind en hagelslag, zoo in deze gemeente als in die van Biervliet en Hoofdplaat, eene onberekenbare schade aan den te velde staanden oogst toegebragt. Op onderscheidene boerderijen zijn schier al de veldvruchten verwoest. Er zijn stukken ijs gevallen van meer dan eene halve palm middellijn. Een aantal vogels zijn gedood, en er zijn gebouwen, waarin meer dan 70 glasruiten aan stukken zijn gehageld; hier is geene woning verschoond gebleven. In deze gemeente hebben de Klara-, Zuiddiepe en Groote Jonkvrouw polders het meest geleden; te Biervliet de Beukels- en de Thomas polder, waar de oogst bijna geheel is verwoest, ofschoon de Pieters, Amelia, Oranje, Wilhelmina en Helenapolders zeer aanzienlijke schade hebben ondervonden. Te hoofdplaat, in het voormalig Zeeuwsche gedeelte, worden een aantal partijen land aangetroffen, waarvan alles verwoest is. De toegebragte schade is mede onberekenbaar. De gemeente Waterlandkerkje is even als het westelijk deel van IJzendijke geheel verschoond gebleven.

SYRIE.

Omtrent den burgeroorlog in Syrie ontleenen wij uit partikuliere berigten het volgende: —

Bairout, 5 Julij. In mijn laatste schrijven van 23 Junij gaf ik u mededeeling van den moord te Dar-el-Kamer en den opstand te Beijrout. Dit jaar is een van de ergsten die dit land nog heeft beleefd; in de geschiedrollen zal die gebeurtenis worden opgeteekend als het bloedigste feit onzer eeuw. In mijnen vorigen maakte ik melding van het oproer der mahomedanen en van de agitatie die in de stad heerschte. De verdachte moordenaar van den mahomedaan werd, zooals beloofd was, den volgenden dag te 2 ure geëxecuteerd; algemeen is men echter van opinie dat hij de moordenaar niet is, maar wel een ander mahomedaan, die met den verslagen man in twist was geraakt en hem met een mes had gedood. Later viel de verdenking op een christen, die daarop in de gevangenis werd geworpen en ter dood werd veroordeeld, en dat alleen op grond eener aanklagt van eenen jongen van acht jaren oud. Alvorens zijne straf te ondergaan verzocht hij om eenen priester bij hem toetelaten, en na zijne biecht verklaarde hij den man niet te hebben vermoord, doch dat hij gaarne bereid was om zich zelven optteofferen voor de rust van anderen. Na zijne ziel Gode te hebben aanbevolen en na zijne vervolgers te hebben vergeven werd hij naar de strafplaats geleid alwaar hij werd onthoofd; onder de menigte mahomedanen die aanwezig waren, was er een die het bebloede hoofd opnam, hetzelve tegen den grond smeet, de godsdienst en de natie, waartoe het slagtoffer had behoord, en het kruis vervloekte, zonder dat het geringe aantal der aanwezige christenen daartegen iets konden doen; vooraf reeds waren verscheidene christenen door de mahomedanen vervolgd en mishandeld geworden, welke ten gevolge daarvan allen naar der schepen waren gevlugt op welke zij een paar dagen hebben vertoefd. Ongeveer 1500 inboorlingen en christen vlugtelingen zijn naar Alexandrie, Syra er Maltha vertrokken, onder welke zich ook mijne familie bevindt; ik alleen ben achter gebleven om het oog op onze zaken te houden. Een elk houdt zich gereed om op eerste alarm te kunnen vertrekken; de van hier vertrekkende booten zijn steeds opgepropt met passagiers; de handel staat geheel stil en geld ziet men niet. De Ottomanische bank en andere banken zijn zonder geld; zelfs de meest respectable wisselhandelaars hebben niet meer dan 100 piasters icluis. Gisteren kregen wij uit Damascus de tijding dat de mahomedanen 200 in den omtrek dier stad gelegene dorpen hadden in den brand gestoken en elk hadden vermoord die het islamismus niet hadden willen omhelzen; de vrouwen, welke zij daartoe hadden weten overtehalen, werden aan de soldaten en anderen tot echtgenooten gegeven. De christenen te Damascus verkeeren in eenen schrikkelijken angst, elk oogenblik den dood verwachtende houden zij zich in hunnen huizen opgesloten en geven zij elken dag tusschen de 60,000 en 70,000 piasters den mahomedanen ten geschenke, opdat deze hen met rust zullen laten; buiten en behalve dat hebben zij nog de arme vlugtelingen van Hasbeya en Rasheya te onderhouden, die bij hen eene schuilplaats komen zoeken. Niet minder dan 30,000 vlugtelingen van beide kunne, mannen, vrouwen, kinderen, weduwen en weezen zijn uit de bergen gekomen, en hebben grootendeels eene toevlugt gezocht in Bayrout en in Damascus. Sedert de de verwoesting van Zahleh en Dar-el-kamer is er niets belangrijks voorgevallen; niemand kan echter het eind voorzien. Zoowel de Franken als de inboorlingen verkeeren in eenen opgewonden staat van onrust en verwarring. Het is mij in waarheid onmogelijk om een verhaal te geven van al de ijsselijkheden die hier in het land zijn gepleegd; mijne pen is niet in staat om daarvan ook slechts een flaauw tafereel optehangen.

Een ander schrijven bevat het volgende: —

Wat ik u onlangs heb medegedeeld met betrekking tot de verwoestingen, plunderingen en moorden onder de Druzen, is slechts een flaauw tafereel geweest van de werkelijkheid, vooral met betrekking tot Zahleh en Dar-el kammar, en dat alles niet alleen met goedkeuring van het gouvernement, doch zelfs werd van dien kant bijstand verleend. Wij christenen te Bayrout, hebben niet zeer veel vertrouwen in onze veiligheid hier. Op den 23 Junij ontstond tusschen twee mahomedaansche slagters een twist over een schaap, met dat gevolg dat de een den ander met een mes vermoordde; aan de mahomedanen in de stad werd verteld dat een uit de bergen komend christen den moord had gepleegd, waarop allen hunne wapenen opvatten en een aanval op ons beproefden. Verscheidene christenen werden gewond, het bestuur liet den dollen hoop begaan zooals zij verkozen, en is het dus wel te verwonderen dat wij niet allen zijn vermoord; de mahomedanen wilden echter niet uit elkander gaan voor en aleer zij de verzekering hadden ontvangen dat een jong christen aan hunne woede zou worden opgeofferd, op wien geheel ten onregte de beschuldiging was gevallen van den slagter te hebben vermoord.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Naam van het Schip.	den Gezagvoerder.	Grootte van 't schip in Lasten.	van waar gekomen.	wanneer gezeild.	welke plaats aangedaan.	werwaarts bestemd.	Agenten.
Sept. 20	Ned. Ind.	St. Oenarang.	S. van Hulstijn.	223	Samarang.	18 Sept.	geen	Soerabaija.	Adam & Co.
" —	" "	Krabbe.	Mardan.	13	"	16 "	"	"	

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
September 20	Engelsche	Daniel Jeffries.	D. Jeffries.	Nederland via Pasoeroean.
" —	Nederl. Ind.	Atiatool Rachman.	Sech Abd. Rachm. bin Acht. Soeij.	Banka v. Indramaijoe en Batavia.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche	Delftshaven.	Schaap.	In reparatie.	B. Kopersmit & Co.
"	Amerika.	Zeeman.	Amsterdam.	" " " "
"	Elizabeth Jacoba.	Lucas.	"	" " " "
"	Helmers.	A. Resen.	Onbepaald.	F. Ten Brinck & Co.
"	Watergeus.	H. R. Giezen.	Banka.	" " " " "
"	Prins Fred. der Nederl.	C. C. de Witt.	Onbepaald.	Schimmelpenninck & Co.
"	Amazone.	Abbink.	Onbepaald.	" " "
"	Princes Amelia.	Groeneveld.	"	" " "
"	Fearnot.	Fabritius.	Onbepaald.	B. J. van Eck & CO.
"	Twee Gezusters.	Keuzekamp.	Nederland.	Mathieu Ebbs Ruys & Co.
Zweedsche.	Ida.	Soderberg.	"	" " " " "
Hamburg.	Heros.	Hartmeijer.	Cowes f. o.	" " " " "
Bremer.	Johan Lange.	Lamke.	Rotterdam.	" " " " "
Pruiss.	Albert Borsig.	Wegener.	In lossing.	" " " " "
Nederland.	Fop Smit.	Hoefman.	Nederland.	" " " " "
Engelsche	Daniel Jeffries.	Jeffries.	Engeland.	Adam & Co.
"	Annie Archibald.	John Turneij.	Onbepaald.	J. F. van Leeuwen & Co.
Nederlandsche	Dt. Visser	W. van der Linden.	Nederland.	Anemaet & Co.
"	Stoomschip Prins van Oranje.	Coldenhoff.	Batavia.	Major Matzen & Co.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya op den 20sten September 1860.

AANVOER.

Van Riouw en Singapore per het Ned. Ind. schip *Hingoan*, gezagv. INTJIK ALOEWIE.

775 zakken gambier, 85 picols peper, 4250 stuks vloersteenen, 22 zakken ambalo, 3 pakken was, 2300 stuks papier paijongs, 560 stuks en 40 stellen aardewerk, 21 krandjangs thee, 6 pakken rotte kruid, 13 zakken komeinzaad, 100 stellen stalen pannen, TAN BINDJAKG.

UITVOER.

Naar Banka per het Ned. Ind. schip *Atiatool Rachman*, gezagv. SECH ABDUL RACHMAN BIN ACHMAT SAREEP.

2 kisten diverse, GEZAGVOERDER; 4118,29 picols rijst, 218,19 picols katjang olie, 43,80 picols klapper olie, SCHIMMELPENNINCK & Co.

Naar Nederland via Pasoeroean per het Engs. schip *Daniël Jefferijs*, gezagv. DANIEL JEFFERIJS.

60 picols rotting, 3,500,95 picols suiker, FRASER EATON & Co.

Marktprijzen.

SUIKER ƒ 16 @ ƒ 16½.—
RIJST (CARGA) ƒ 125 @ ƒ 140.—
Id. (WITTE) ƒ 160 @ ƒ 175.—
ARAK ℔ legger. ƒ 40.—
ROTTING ƒ 7 @ ƒ 8.—
WISSELKOERS 101 %

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 23sten September 1860.
's Morgens te half negen ure.
Ds. MOUNIER.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 23sten September 1860.
Eerste H. Dienst te 7 ure.
De Hoogmis te 8½ ure.
Het Lof 's avonds te 6½ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoo lang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & Co. TE SOERABAYA.